

Dél-Dunántúli Régió

Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht.

A Dél-dunántúli Régió külszolgálati stratégiája

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Pécs, 2004. március 16.

Tartalomjegyzék

<i>1. A regionális külügyi stratégia megalkotásának célja, előzményei, általános következtetések</i>	<i>2</i>
<i>2. A regionális külkapcsolati stratégia kialakításának szükségessége</i>	<i>4</i>
<i>3. A regionális együttműködés formái</i>	<i>6</i>
<i>4. A regionális külkapcsolatok fejlesztését segítő programok, fejlesztési források.....</i>	<i>8</i>
<i>5. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati együttműködései</i>	<i>10</i>
<i>6. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati stratégiáját befolyásoló tényezők</i>	<i>12</i>
<i>6.1. A Régió szubjektumainak, intézményeinek és gazdasági szereplőinek külkapcsolatai.....</i>	<i>12</i>
<i>6.2. A Régió külső elérhetősége</i>	<i>13</i>
<i>6.3. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolataiban meghatározó szerepet betöltő transznacionális és interregionális szervezeti együttműködések</i>	<i>13</i>
<i>7. SWOT-elemzés.....</i>	<i>15</i>
<i>8. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati stratégiája fő irányainak meghatározása.....</i>	<i>17</i>
<i>8.1. A stratégiai célok meghatározása.....</i>	<i>17</i>
<i>8.2. A prioritások és intézkedések meghatározása</i>	<i>17</i>

1. A regionális külügyi stratégia megalkotásának célja, előzményei, általános következtetések

Célok

A Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács céljaul tűzte ki, hogy 2003-2004-ben elkészíti a Dél-dunántúli Régió külkapcsolati stratégiáját. A külügyi stratégia kidolgozásával a Tanács munkaszervezetét, a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökséget bízta meg.

A stratégia kidolgozására annak érdekében került sor, hogy:

- a külkapcsolatok fejlesztése tudatosan, egy elfogadott stratégia mentén történjen; valamint, hogy
- a régiós szereplők külkapcsolatainak koordinált fejlesztésével intenzívebbé és hatékonyabbá váljon a régió külkapcsolati aktivitása.

Előzmények

A külkapcsolatok fontosságát elismerve a Tanács 2003. márciusában határozott a Külügyi Bizottság felállításáról, és ahhoz kötődően a külügyi kapcsolatok fejlesztését célzó Külügyi Alap felállításáról.

A külkapcsolati stratégia kialakítása széles körű partnerségen alapult: egyrészt vertikálisan a régiót alkotó megyék, megyei jogú városok és kistérségek bevonásával, másrészt horizontálisan a kamarák és egyetemek közreműködésével.

A stratégiaalkotás időhorizontja vonatkozásában a Külkapcsolati Bizottság, egyetértésben a regionális külügyi koncepció kidolgozásában közreműködő partnerszervezetekkel, egy közepes, 2010-ig terjedő időtávú stratégia megalkotását javasolta. Az időtáv belső szakaszolását illetően a mérföldkövet 2007 jelenti, amikor is lehetővé (és szükségessé) válik a külügyekben akkor már európai uniós tagállamként szerzett tapasztalatok levonása és azok beépítése a stratégiába. Történik mindez annak fényében, hogy 2007-től várhatóan a Dél-dunántúli Régió önálló regionális operatív programmal fog rendelkezni, ami megalapozza az uniós támogatási források felhasználásának irányait – a külügyi kapcsolatok fejlesztése területén is.

A munka kezdő lépéseként áttekintésre kerültek azok a regionális külkapcsolatok fejlesztését segítő (európai uniós) programok és fejlesztési források, amelyek igénybe vételével továbbfejleszthetők és mélyíthetők a régió külügyi kapcsolatai.

A munka következő fázisaként az Ügynökség felmérte a régió kulcsszereplőinek jelenleg meglévő aktív külkapcsolatait. A felmérés során nyert információ feldolgozása megtörtént, ezek végeredményeként egy friss, a régió meglévő külkapcsolatait elemző helyzetértékelés, valamint egy SWOT-elemzés készült el. Ezek a részeredmények elegendő információt nyújtottak a stratégia megalkotásához, a régió erősségeinek és gyengeségeinek, lehetőségeinek és veszélyeinek megállapításához, és az ezekből következő fejlesztési irányok meghatározásához.

Általános következtetések

A fent vázolt módszer alkalmazása során nyilvánvalóvá vált, hogy a külkapcsolatok szerepének felértékelődése általános jelenség a régióban és konkrétan a vizsgálatba bevont partnerintézményeknél. Az önkormányzati szerveknél, valamint a Pécsi Tudományegyetemen is vagy már elfogadásra kerültek a külkapcsolatok fejlesztését célzó stratégiák, vagy most vannak kidolgozás alatt. Ebből a szempontból tehát szerencsés, hogy a regionális külügyi stratégia is 2003-2004-ben készül, hiszen a régió partnerintézményeinek frissen elkészült és elfogadásra kerülő stratégiáira építhet.

Ami a külügyek intézményi kereteit illeti, megállapítható, hogy több helyen külön szervezeti egység alakult a külkapcsolatok menedzselésére. Általános igényként fogalmazódott meg mindenhol, hogy a jelen vagy közelmúlt gyakorlatát, miszerint ad hoc módon történt a külügyek fejlesztése, felváltsa egy tervszerűbb fejlesztési gyakorlat.

A külkapcsolatok fejlesztése előtt általánosan három akadály merül fel: humán (nyelvtudás), pénzügyi, valamint elégtelen kommunikáció a régió meghatározó intézményei között, illetve néha még intézményen belül is.

A tárgyalóképes idegennyelv-ismerettel rendelkező munkatársak aránya bár változó, azért a legtöbb intézmény rendelkezik annyi idegennyelv-ismerettel rendelkező munkatárssal, hogy nem ez jelenti a legfontosabb problémát a fejlesztések előtt.

A költségvetések szűkössége általános probléma. Gondot okoz a pályázatokhoz a megfelelő önrész biztosítása, valamint a kapcsolatok fenntartását célzó külföldi látogatások, illetve delegációk fogadásának finanszírozása. Több esetben felmerült az a probléma, hogy a külügyi kapcsolatok extenzív bővítésén van a hangsúly, ami azt jelenti, hogy állandó fejlesztési (partnerbővítési) kényszer mellett nem marad se pénz, se energia a meglévő kapcsolatok ápolására és elmélyítésére.

A kommunikáció hiánya felesleges párhuzamosságok kialakulásához vezet, kihasználatlanul maradnak egyes relációk, valamint a régió szereplői nem minden esetben szereznek tudomást olyan fontos információkról, amelyek más intézményeknél megvannak, és amelyek megléte segíthetné munkájukat.

A regionális stratégia elkészülte és megvalósulása szándékaink szerint javítani fogja a kommunikációt a régió partnerintézményei között, felgyorsul az információáramlás, és egy kapcsolati háló kialakításával a külügyi kapcsolatok fejlesztését szolgáló pályázati lehetőségekről szóló információk is gyorsan eljutnak minden érintetthez.

A stratégia megalkotása során a régió támaszkodik a már meglévő, hasonló célú kezdeményezésekre (például Külügyi Kerekasztal a PTE kezdeményezésével), és célja hasonló együttműködési formák kialakítása, illetve erősítése a Dél-dunántúli Régió szintjén.

2. A regionális külkapcsolati stratégia kialakításának szükségessége

Magyarország európai uniós felzárkózásának sikere nagymértékben attól is függ, hogy régiói, települései hogyan tudnak bekapcsolódni a területi és a helyi önkormányzatok európai együttműködéseibe. Ha a hazai régiók versenyben kívánnak maradni a nemzetközi együttműködésekben megszerezhető forrásokért és kapcsolatukért, ha szerepet kívánnak vállalni az európai régiók közötti kooperációban, nem egészen egy év áll rendelkezésükre ahhoz, hogy kialakítsák saját külügyi stratégiájukat és programjaikat, megszervezzék (fejlesszék) külkapcsolataikat, kidolgozzák a legfontosabb együttműködési projekteket. Mindezt úgy, hogy az alapvető célokat és feladatokat illetően a régiókon belüli politika alakítói között egyetértés legyen!

Jelenleg úgy tűnik, hogy az Európai Unió az elmúlt időszakban kialakított 7 magyar régióval számol támogatási politikájában, ezért fontos kérdés, hogy a régiók helyzete hogyan változik majd, miként sikerül szerepüket és jelentőségüket növelni.

Az elmúlt időszakban több olyan program indult Magyarországon, amely alapját jelentheti a regionális külkapcsolatoknak. Ezeknek a programoknak a többsége elsősorban a regionális fejlesztési tanácsok határmenti fejlesztési programjaihoz kapcsolódik (Phare CBC, illetve INTERREG programok) de megjelentek már a határokon átívelő interregionális kezdeményezések is (például az ún. eurorégiók).

1997. május 25-én lépett hatályba az „*Európai Keretegyezmény a Területi Önkormányzatok és Közigazgatási Szervek Határmenti Együttműködéséről*” szülő törvény (1997. évi XXIV. törvény). Ez máig az egyetlen magyarországi jogszabály, amely a területi önkormányzatok határokon átnyúló (határmenti) kapcsolatait szabályozza (a Madridi Egyezmény magyarországi ratifikálása).

A hazai tervezési-statisztikai régiók politikai régiókká történő átalakulása azt is jelenti, hogy a régióknak ki kell alakítani saját politikáikat a különböző feladatok ellátásához. Így a régióknak lesz saját gazdaság-, oktatás-, területfejlesztési-, kulturális-, szociál-, egészségügyi stb. politikája, és lesz külügyi politikája is, amely szervesen illeszkedik a nemzeti külpolitikához. Ennek a politikának a megalapozása gyakorlatilag már most elkezdődhet; a regionális fejlesztésekben, a régiók kiépítésében szerepet vállaló politikai, gazdasági és társadalmi tényezők együttműködése révén. A regionális külkapcsolatok programjának elkészítése egy bonyolult és összetett feladat. Hiányoznak még a regionális önkormányzatok, az elkészült regionális programok a nemzetközi kapcsolatok alakítását illetően nem sok támponttal szolgálnak. A régióknak a nemzetközi együttműködésekben való részvételét sokféle tényező és érdek határozza meg. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati politikájának alakítását nagymértékben meghatározza viszonylagos elszigeteltsége és gazdaságának az európai átlagtól való jelentős lemaradása, a fejlett európai centrumrégióktól való földrajzi távolsága is.

Már most, az uniós csatlakozást megelőző időszakban is egyre gyakrabban szembesülnek a dél-dunántúli megyék önkormányzati vezetői azzal, hogy külföldi partnerük lényegesen nagyobb földrajzi méretű illetve népességű egységben gondolkodik, mint a megye. Ezért is fontos az a felismerés, hogy a jelentősebb kompetencia és forrásrendszer szükséges az európai regionális együttműködések rendszerébe való bekapcsolódásunkhoz, mint amit a megyék biztosítani tudnak. Az

elmúlt időszakban több megkeresés, ajánlat is érkezett a régió megyéihez különböző nemzetközi együttműködések kialakítására. Ezeknek a kezdeményezéseknek a közös sajátossága, hogy a külföldi partner egyszerre akar a három megyével együttműködni. Ez pedig azt jelenti, hogy függetlenül attól, hogy Magyarországon mikor zajlik le egy regionális közigazgatási reform, a régiót alkotó megyék önkormányzatainak a nemzetközi kapcsolatokban intézményes formát kellene keresniük az együttműködésre. Előfordul ugyanis a gyakorlatban, hogy a partner külföldi régió az egyes megyéket egymástól függetlenül keresi fel, tárgyal velük, mint ahogy az is, hogy a regionális léptékű kapcsolatokban a partner a regionális fejlesztési ügynökség, holott politikai legitimitása nincs a régió megyei önkormányzatait képviselni. Ugyancsak fontos indok a megyék, és egyéb szereplők együttműködésére az is hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozásig ki kellene használni a hátralévő időt: konkrét, nemzetközi szereplőket is bevonó fejlesztési programokat kellene kidolgozni, partnereket keresni, a meglévő nemzetközi kapcsolatokat pedig erősíteni kellene. A csatlakozás után a Dél-dunántúli Régiónak már nem csupán a 6 hazai régióval, hanem a több mint 200 európai régióval is versenyezni kell a különböző források megszerzéséért. Versenyképességét nagymértékben erősíti, ha ebben együttműködő partnerei lesznek majd.

3. A regionális együttműködés formái

A regionális szinten értelmezhető együttműködéseket alapvetően három dimenzióban érdemes vizsgálni:

- földrajzi,
 - tematikus, valamint
 - szervezeti
- vetületben.

Az egyes területi egységek közötti partnerségek meghatározó kereteit jelentik a nemzetközi együttműködéseknek. Szerepük, hogy az általuk közrefogott földrajzi, közigazgatási területek és az azokon belül konkrétan érintett szereplők céljai, lehetőségei, jövőre vonatkozó elképzelései nagyban determinálják egy kooperáció jellegét, életképességét nemzetközi szinten is. A földrajzi érintettség, lefedettség szempontjából beszélhetünk:

- Határmenti partnerségekről, amelyek kulcsfontosságú jellemzője, hogy közös államhatár mentén elhelyezkedő területek szereplőinek kooperációját jelentik, alapvetően hálózatépítési jelleggel;
- Transznacionális, azaz nemzeteken átívelő partnerségekről: a határmenti partnerségekhez képest az eltérést az jelenti, hogy itt az együttműködés partnerei és területe egy egybefüggő, nagyobb földrajzi térségen alapul, több közös államhatárt is magában foglalva;
- Interregionális (régiók közötti) partnerségek: a transznacionális partnerségektől az különbözteti meg ezt az együttműködési formát, hogy nem egybefüggő földrajzi célterületek (régiók) szereplői között épít ki együttműködések.

További csoportosítási szempont a partnerségek tematikus jellege, ágazati hovatartozása is. Ez alapján rendkívül színes a választék, ami a dokumentum későbbi, a konkrét dél-dunántúli nemzetközi együttműködésekkel kapcsolatos fejezetében részletesen bemutatásra kerül. Ezekhez kapcsolódóan itt érdemes szót ejteni arról, hogy az Európai Unió támogatási programjai sok esetben szektorális fókuszúak, amelyek egyúttal földrajzi alapon (lásd a fenti csoportosítást) elkülönítve támogatják az egyes nemzetközi szereplőkből összetevődő partnerségek munkáját.

Szervezeti értelemben a régiók együttműködésének több szintje és változatos formái léteznek az Európai Unióban, ezek a következők:

- stratégiai együttműködés egy-egy térség régiói között a gazdasági fejlődés feltételeinek javítása érdekében, közös fejlesztési programok készítése, rendszeres egyeztetés, politikai együttműködés szükséges (ilyen például a Lombardia–Baden-Württemberg–Rhône-Alpes–Katalonia között létrejött regionális kooperáció („Európa négy motorja”));
- egy nagyobb európai térségen belüli együttműködés, amelynek alapjai lehetnek a történelmi tradíciók, a geopolitikai helyzet, a főbb közlekedési útvonalak által

biztosított feltételek, a közös gazdasági (és politikai) érdekek (lásd például Alpok-Adria Munkaközösség, Dunamenti Tartományok Munkaközössége, az Alpok országai által kialakított együttműködés, stb.);

- határmenti régiók együttműködése;
- tematikus hálózatok kialakítása transznacionális partnerek részvételével;
- egy-egy konkrét feladatra szerveződött együttműködések, amelyek hatékonyságát, eredményességét nagymértékben meghatározza az abban részt vevő partnerek felkészültsége, képessége és tudása. A partner kiválasztása fontos szempont a programok elbírálásánál;
- részvétel a régiók érdekvédelmével, érdekképviselésével foglalkozó szervezetek munkájában;
- képviselők, szakértők révén kapcsolódás az Európai Unió Régiók Bizottságának tevékenységéhez.

2004-től egy új közösségépítő szakasz kezdődik az Európai Unióban. Kérdés, hogy Magyarország, a magyar régiók miként tudnak részt venni ebben a folyamatban, milyen stratégiát követnek majd és hogyan találják meg ehhez az Európai Unión belüli partnereket. A fenti szempontok figyelembe vételével elmondható, hogy a Dél-Dunántúl számára is elemei érdek a partnerségen alapuló, saját értékekre épülő külkapcsolati stratégia kialakítása.

4. A regionális külkapcsolatok fejlesztését segítő programok, fejlesztési források

Amint azt korábban említettük, az egyes partnerségek működéséhez szükséges konkrét projektekhez, programokhoz kötődő külkapcsolatok kialakításában, dinamizálásában jelenleg az egyik legjelentősebb kihívást az azok létrehozásához, illetve sok esetben fenntartásához szükséges források biztosítása jelenti.

Ez jelenleg, Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozását megelőzően egyrészt az egyes régiós partnerintézmények rendelkezésére álló saját források mozgósításával oldható meg. A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács és Ügynöksége esetében a finanszírozás a Tanács rendelkezésére álló, évente változó nagyságrendű forrásokból valósítható meg. Ezek a pénzeszközök alapvetően a Tanács számára működési forrásokat biztosító Miniszterelnöki Hivataltól származnak, a Minisztérium programozási célt szolgáló kereteiből külkapcsolati célokra történő átcsoportosítással. Ennek gyakorlata már jól kiforrott, és az elmúlt években is lehetővé tette a külügyi tevékenységek kívánt színvonalának biztosítását. Emiatt is különösen sajnálatos, hogy 2002-ben és 2003-ban a régiók számára nem történt ez irányú forrás elkülönítésre. A jövőben feltétlenül indokolt ilyen célzatú regionális szintre allokált pénzügyi eszközöknek az elkülönítése, hiszen pusztán maga a partnerségek kezdeményezése, illetve azok ápolása is forrásokat igényel. Mérlegelendő szempont továbbá, hogy a már most egyre intenzívebb külkapcsolati együttműködések finanszírozása a korábbinál jelentősebb pénzügyi forrásokat igényel.

Másrészt a források között fontos szerepük van azoknak a pályázati alapoknak, amelyek célzottan a nemzetközi együttműködésekben való részvételhez nyújtanak pénzügyi segítséget. Magyarország teljes jogú EU-taggá válását követően a támogatási források széles spektrumát vehetik igénybe alanyi jogon a hazai régiók és azok nemzetközi együttműködésekben érintett szereplői. Figyelembe véve, hogy az alább bemutatásra kerülő támogatási programok köre nem teljes, így elsősorban azokra koncentrálunk, amelyekben már az eddigiekben is tapasztalatot szerezhettek a régió, illetve amelyek a csatlakozást követően a külkapcsolatok tipikus együttműködési programjainak számítanak. Az áttekintésbe vont programokat a következő struktúrában mutatjuk be:

a) *Közösségi Kezdeményezésű Programok:*

- Ø EQUAL Program: Az EQUAL Program a munkaerőpiaci egyenlőtlenségek és diszkriminációk bármely formája elleni, új eszközökkel folytatott küzdelmet támogatja. Segítségével számukra első alkalommal valósulhat meg transznacionális együttműködés az emberi erőforrás fejlesztés területén.
- Ø INTERREG III Program: Az Európai Unió az INTERREG programon keresztül kívánja elősegíteni belső határai által elválasztott szomszédos régióinak együttműködését, az egységes belső piac és a határok nélküli Európa megteremtése érdekében. A jelenlegi, azaz harmadik, 2000-2006 közötti programozási periódusban az INTERREG program harmadik generációjának (INTERREG III) három fő fejlesztési iránya érhető el:

§ a határmenti együttműködések (INTERREG IIIA programok),

- § a transznacionális kooperációk (INTERREG IIIB programok) és
- § az interregionális együttműködések támogatása (INTERREG IIIC programok).

b) Egyéb uniós támogatási programok:

- Ø EU 6. KTF Keretprogram: Az Európai Parlament és a Tanács 2002. június 27-én elfogadta az Európai Uniónak az egységes „Európai Kutatási Térség (European Research Area – ERA)” létrehozására és az innováció serkentésére vonatkozó négyéves fejlesztési tervét. Ezzel összhangban annak a célkitűzésnek, hogy Európa 2010-re a világ leggyorsabban fejlődő gazdasági térsége legyen, hivatott a kutatási és fejlesztési háttérét megteremteni az Európai Kutatási Térség kialakítására és az európai innovációs tevékenység eredményességének fokozására kidolgozott, nemzetközi együttműködésen alapuló kutatási program.

5. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati együttműködései

A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség, szorosan együttműködve a régióban működő intézményekkel, anyagi lehetőségeihez mérten fejlett kapcsolatokat ápol a szomszédos horvát területekkel, valamint az Európai Unió számos régiójával.

A régió külkapcsolatait az együttműködések jellege és kerete alapján a következőképpen csoportosíthatjuk:

Ø Állandó együttműködés partner régiókkal:

- Rhône-Alpok Régió, Franciaország,
- Friuli-Venezia-Giulia Autonóm Régió, Olaszország;

Ø Horvát-magyar együttműködési program;

Ø Program-alapú partnerségi kapcsolatok az Európai Unió által támogatott programokban való részvétel során:

- RIS – Regionális Innovációs Stratégia,
- CAFÉ (Consortia for Agri-Food in Europe) – Az élelmiszergazdasághoz kapcsolódó tematikus hálózat,
- PARTNER – Régiók tematikus hálózata;

Ø Projekt-alapú partnerségi kapcsolatok: az európai uniós közösségi kezdeményezésű programjaiban (például az INTERREG-ben) való részvétel:

- Részvétel az Európai Unió INTERREG IIIB CADSES Programjában,
- Részvétel az Európai Unió INTERREG IIIC Programjában.

A Dél-dunántúli Régió külkapcsolatai alapján levonható következtetések:

A négy kategóriába tartozó együttműködések, programok és projektek tapasztalataiból az alábbi következtetéseket vonhatjuk le:

- a regionális szinten kezelt külkapcsolatokat sok esetben az átfogó koncepció hiánya jellemzi (külkapcsolati stratégia hiányában sokszor a szektorális vagy a földrajzi célterületi jellegű megközelítés érvényesül);
- a külkapcsolatok a Dél-dunántúli Régiót hivatottak segíteni, viszont azoknak operatív szinten számos esetben kizárólagos hordozója a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség;
- a külkapcsolatok egyúttal számos jövőbeli sikertörténet megalapozói is egyben (ilyen például a horvát-magyar együttműködés vagy a francia Rhône-Alpes Régióval ápolts kapcsolat);
- a külkapcsolati tevékenység fejlesztése, illetve a meglévő kapcsolatok elmélyítése egyre bővülő humán erőforrást igényel;
- a Régió külkapcsolatai pénzügyi oldalról saját erőből nehezen finanszírozhatók, ezért a Külkapcsolati Alap forrásainak bővítésén túl szükséges a projektekben való részvételt (saját erőt) biztosító források betervezése a Tanács, illetve az

egyéb régióban működő intézmények 2004-es és azt követő évi forrásainak terhére;

- a külkapcsolatok lehetővé teszik az európai integrációhoz való szorosabb kötődést, jóllehet kérdéses, hogy e fókuszon kívül más kontinensre irányuló külkapcsolat nincsen (ez már összefügg az Ügynökség küldetésével, működési filozófiájával is);
- sok esetben nem megfelelő még az együttműködés a külkapcsolatok vonatkozásában a Dél-dunántúli Régió releváns szervezetei között.

6. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati stratégiáját befolyásoló tényezők

A Régió egésze külkapcsolatainak irányait a Régió szubjektumainak (megyék, megyei jogú városok, kistérségek, az azokat alkotó városi és községi önkormányzatok) és a Régióban jelen lévő intézmények (egyetemek, regionális partnerintézmények, illetve a gazdasági szereplők) külkapcsolatainak összessége határozza meg; továbbá a Régió külső elérhetősége – mintegy objektív faktorként; a külkapcsolatokban érintett országok és régiók orientációi; valamint a Dél-Dunántúl kapcsolatrendszerében meghatározó transznacionális és interregionális szervezeti együttműködések.

6.1. A Régió szubjektumainak, intézményeinek és gazdasági szereplőinek külkapcsolatai

A külkapcsolati stratégia kidolgozásához kapcsolódóan elvégzett, a KSH adatain alapuló elemzés célja az volt, hogy megvizsgáljuk, kimutatható-e összefüggés a partnerintézmények és kistérségek külföldi kapcsolatai és a külföldi érdekeltséggel rendelkező gazdasági társaságok száma között az egyes megyékben. Az analízisből kitűnik, hogy a külföldi érdekeltségű cégek legnagyobb része, 46%-a Németországhoz kötődik. Ezt összevetve a külügyi stratégiákkal, elmondható, hogy mind Baranya, mind Tolna megye esetében a gazdasági érdekek és a kapcsolatépítés fő iránya egybevág. Pécs városának külügyi kapcsolatrendszeréről is elmondható ugyanez. A legfontosabb irányok: Baden-Württemberg és Bajorország. A megyéket alkotó kistérségek tekintetében is fennáll a domináns német orientáció (igaz, esetükben inkább az önkormányzati és kulturális kooperációk vonatkozásában). Ezt megalapozza a gazdasági érdekeken túl a jelentős számú magyarországi német ajkú kisebbség kulturális kapcsolata is.

A második legtöbb gazdasági érdekeltséggel rendelkező uniós tagállam a Dél-Dunántúl kapcsolatrendszerében Ausztria, az összes külföldi érdekeltség 17%-ával. Külön említést érdemel Stájerország és Graz.

Ugyancsak jelentős gazdasági kapcsolatrendszer fűzi a régiót Olaszországhoz, az összes külföldi érdekeltség 12%-ával. Gazdasági szempontból a régió számára az észak-olaszországi kapcsolatok a legjelentősebbek. A régiós szereplők külügyi stratégiáiban azonban ez az irányvonal kisebb hangsúllyal jelenik meg, mint ahogy azt a gazdasági kapcsolatok száma indokolná. Kiemelendő a Friuli-Venezia-Giulia tartománnyal létrejött regionális szintű együttműködési megállapodás, amely azonban a gazdasági kapcsolatok áttekintésekor nem képviselt jelentős arányt.

A felmért gazdasági érdekeltségek száma alapján szintén jelentős a Benelux államokhoz kötődő cégek száma, azonban sem a régió, sem az egyes regionális szereplők, sem a dél-dunántúli kistérségek nem rendelkeznek ebben az irányban megalapozott, szerződéses alapú külkapcsolatokkal.

A külügyi stratégiák áttekintése után megállapítható, hogy az egyes partnerintézmények külügyi stratégiái nagy hangsúlyt fektetnek a Franciaországgal, a franciaországi régiókkal, megyékkel kialakítandó jó kapcsolatra.

A vállalati érdekeltségeket feltáró felmérés alapján megállapítható, hogy a Dél-dunántúli Régióban viszonylag jelentős a skandináv térséggel kialakított gazdasági kapcsolatrendszer.

Jelentős még a földrajzi és történelmi okokra visszavezethető kapcsolatrendszer a szomszédos balkáni államokkal. Ezt az irányvonalat szintén fontos erősíteni és a regionális külkapcsolati fejlesztés fő irányjai között kezelni a továbbiakban is.

6.2. A Régió külső elérhetősége

A Dél-dunántúli Régió külső elérhetősége a környező térség minden irányából kedvezőtlen. A történelmileg kialakult magyarországi sugaras szerkezetű közlekedési hálózat, valamint a kedvezőtlen földrajzi (vízrajzi) adottságok együttes eredményeképpen a régió kiesik az európai és interregionális közlekedési főáramokból, és egy elzárkózó, nehezen megközelíthető és átjárható „zárványterületté” alakult. A sugaras hálózat jellegéből fakadóan a régiót érintő nemzetközi utak csak Horvátország irányába biztosítanak viszonylag magas színvonalú eljutási lehetőséget, de csak a régió kis területén élőknek, hiszen a régiót érintő közlekedési ütőerek annak peremén haladnak, s így nem tudják kedvező hatásukat a térség egészére kifejteni.

Az összes többi reláció esetében a forgalom rossz minőségű utakon és vasútvonalakon bonyolódik. Sarkítottan fogalmazva kialakult egy olyan régió (térség), amely – nem a távolságot, hanem az elérhetőséget tekintve – semmihez nincs közel. A relatív földrajzi közelségből adódó előnyök elolvadnak annak köszönhetően, hogy megfelelő minőségű közvetlen összeköttetés sem közúton, sem vasúton nem biztosított. A régió ilyen megközelíthetőségi viszonyokkal nem képes betölteni a nemzetközi együttműködésben megcélzott „hídszerepet”, a tőke, az ismeretek, információ közvetítését a fejlett észak-olasz és német tartományok felől a Balkán irányába, hiszen erre a „hídszerepre” a jobb közlekedési viszonyokkal rendelkező más magyarországi régiók sokkal inkább alkalmasak.

A Dél-dunántúli Régió elzártságát csak a transzverzális irányú közlekedési kapcsolatok (gyorsforgalmi utak, rehabilitált vasútvonalak, jól szervezett, az eljutást kevés átszállással biztosító menetrend) fejlesztésével – mind nyugat-északnyugati, mind keleti irányban –, valamint a Dráván az átkelési pontok számának növelésével lehet oldani.

6.3. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolataiban meghatározó szerepet betöltő transznacionális és interregionális szervezeti együttműködések

A magyarországi régiók egyre inkább részeivé válnak majd azoknak az európai együttműködéseknek, amelyek a határokon átnyúlva, a nemzeti kormányoktól függetlenül valósítják meg a különböző országok térségeinek közvetlen együttműködéseit a gazdaság, a területfejlesztés, a közlekedés, az oktatás, vagy akár a kultúra területén. A magyarországi régiók, így a Dél-Dunántúl bekapcsolódása a határokon átnyúló regionális együttműködések rendszerébe egyre inkább feltétele

annak, hogy 2004-től eredményes legyen majd az európai együttműködésekben való részvételünk.

Jelenleg a Dél-Dunántúl az alábbi együttműködésekben vesz részt – fontossági sorrendben:

- az Alpok-Adria Munkaközösség;
- a Duna-Dráva-Száva Euroregionális Együttműködés;
- az EU Jövő Régió (Dél-Kelet a Jövő Régiója);
- az Európai Unió Régiók Bizottsága;
- az Európai Régiók Gyűlése;
- az Európai Bortermelő Régiók Gyűlése.

További, a stratégiaalkotás szempontjából fontosnak tekinthető interregionális együttműködések az alábbiak:

- az Európai Települések és Régiók Tanácsa (CEMR),
- a Helyi és Regionális Közhatalóságok Európai Kongresszusa (CLRAE),
- az Európai Határrégiók Társulása (AEBR),
- az Európai Régiók Ipartechnológiai Társulása (RETI).

7. SWOT-elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Földrajzilag széleskörű és számos ágazatot átfogó külügyi kapcsolatok megléte - A régió meghatározó szereplői (regionális fejlesztési tanács, megyei önkormányzatok, megyei jogú városok, kamarák, egyetemek) elkötelezett és aktív külkapcsolati tevékenységet folytatnak - A külkapcsolati szempontból is jelentős idegenforgalom országos átlagot meghaladó szerepű - Több idegenforgalmi célpont, így a Balaton nemzetközi ismertsége - A Dél-dunántúli Régió nemzetközi vízi közlekedésre alkalmas folyóval (Duna) rendelkezik - Nemzetiségi sokszínűség és élénk anyaországi kapcsolatok - Idegen nyelvet beszélő lakosság magas aránya - Fejlett felsőoktatási intézményrendszer - Gazdag interkulturális és történelmi örökség - Gazdag borvidékek 	<ul style="list-style-type: none"> - A külkapcsolatokkal foglalkozó szereplők közötti kapcsolatok, kommunikáció esetleges - Nincs elegendő finanszírozás a külkapcsolatok fejlesztésére - A regionális marketing sokszereplős és nem koordinált, nem partnerség-alapú tevékenység - A közlekedési hálózat egészében korszerűtlen, a régió nemzetközi elérhetősége nem kielégítő - Kevés külföldi tőkebefektetés - Gyenge ipari exportképesség - A régió gazdaságilag-társadalmilag viszonylag zárt területi egység

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - Aktív és sikeres részvétel az EU nemzetközi együttműködési programjaiban - Kiemelt EU-támogatás közlekedés fejlesztésére, amely révén a régió közlekedésföldrajzi elszigeteltsége oldódik - Határmenti (horvát) és nemzetközi (észak-olasz, dél-német) kapcsolatok erősödése - Gazdasági kapcsolatok erősödése a stabilizálódó balkáni térséggel - A schengeni határrá váló déli régióhatár szerepének felértékelődése - Sikeres csatlakozást követően a csatlakozással kapcsolatos tudás közvetítése a később csatlakozó balkáni régiók felé - Borturizmusban rejlő lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> - A régió külkapcsolatokban érintett szereplői közötti együttműködés színvonala romlik - A külkapcsolatok ápolásához szükséges források hiánya jellemző marad - A régió gyenge gazdasági aktivitása miatt a regionális intézmények saját forrásai tartósan elégtelenek maradnak - A régió elszigetelt jellege tartóssá válik a nemzetközi kapcsolatokban - A szakképzett, külkapcsolatok szempontjából értékes munkaerő elvándorlása (brain drain)

8. A Dél-dunántúli Régió külkapcsolati stratégiája fő irányainak meghatározása

8.1. A stratégiai célok meghatározása

A Dél-dunántúli Régió esetében a következő stratégiai célok definiálhatók:

§ Gazdasági kapcsolatok fejlesztése, ezen belül:

- K+F, termék- és technológiai innováció támogatása,
- vállalkozások külgazdasági kapcsolatainak erősítése,
- a régióba irányuló tőkebefektetések ösztönzése,
- idegenforgalom fejlesztése.

§ Regionális intézményi együttműködés erősítése, ezen belül:

- belső és külső kooperáció erősítése,
- oktatási-tudományos kapcsolatok fejlesztése.

§ Civil kapcsolatok fejlesztése, ezen belül:

- nemzetiségi identitás megőrzése,
- kulturális- és sporttevékenységek ösztönzése,
- együttműködés a szociális ellátás, foglalkoztatáspolitikai területén.

§ A régió környezet-és természetvédelmi helyzetének javítása nemzetközi együttműködések révén.

§ A régió külső elérhetőségének javítása.

8.2. A prioritások és intézkedések meghatározása

A stratégiában nevesített prioritások és intézkedések eltérő területi szinteket reprezentálnak, amelyek lehetnek megyék, régiók, országok, illetve ezek különböző összetételű csoportjai egyaránt (ez utóbbi különösen a nemzetközi intézményesült kooperációk vonatkozásában jellemző). A prioritások-intézkedések kialakításánál figyelembe vettük azt, hogy az egyes orientációk jelenleg milyen szoros kapcsolatban állnak a régióval, ez a kötődés hogyan, milyen kontextusban fejleszthető leginkább, illetve, hogy az európai gazdasági tér fejlődése szempontjából milyen lehetőségeket foglal magában az adott területtel fennálló külügyi kooperáció.

1.prioritás: Horvát-magyar határmenti együttműködés: a Dél-dunántúli Régió és az azzal közvetlenül szomszédos három határmenti horvát megye együttműködése

Az Eszék-Baranya, Verőce-Drávamente és Kapronca-Krizsevác megyék és a Dél-dunántúli Régió között kialakult kapcsolatok dinamizálása, új kapcsolatok kiépítése. A kulcsfontosságú együttműködési területek, amelyek fejlesztése a jövőben is indokolt, az alábbiak:

- szociális, kulturális együttműködések,
- turisztikai kooperációk,
- gazdasági, külkereskedelmi együttműködések,
- oktatási-képzési együttműködések,
- természet és környezetvédelmi kooperációk,
- kommunális és közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos beruházások megvalósításának támogatása,
- korszerű területfejlesztési ismeretek elterjesztése a határrégióban,
- a fenti területekre közös projektek kidolgozása,
- a három határmenti horvát megye európai uniós csatlakozásának támogatása.

2. prioritás: Az Alpok-Adria térséggel fennálló kapcsolatrendszer

2.1. intézkedés: Kapcsolatok Horvátország Dél-Dunántúllal közvetlenül nem szomszédos területeivel

A Dél-Dunántúl közvetítő és hídszerepének fokozása Horvátország és Magyarország (azon keresztül az Európai Unió) között; kihasználva a meglévő földrajzi közelséget és a meglévő kapcsolati tőkét.

A Horvátország-Dél-dunántúli Régió közötti kooperációnak ki kell terjednie az összes tematikus célterületre, így:

- a *gazdaságfejlesztésre* (különösen a befektetés-ösztönzésre és az idegenforgalomra),
- az *intézményi együttműködések* területeire,
- valamint különös hangsúlyt szükséges, hogy kapjon a *civil kapcsolatok fejlesztése* (kiemelten a kisebbségvédelem és a kulturális örökség-védelem).

Fontos továbbá a *környezet- és természetvédelem*, valamint a *közlekedésfejlesztés* – ez utóbbi, mint a Dél-dunántúli Régió elsőrendű fejlesztési prioritása.

2.2. intézkedés: Kapcsolatok Szlovéniával

A kapcsolatfejlesztés legfontosabb területe a *gazdasági kapcsolatok fejlesztése*, intenzívebbé szükséges tenni az *egyéb intézményi együttműködések*et is – főleg a *területi tervezés, a környezetvédelem, kultúra és sport területén* – kihasználva a régió még meglévő relatív fizikai közelségét.

A fentiek érdekében azonban *elengedhetetlen a közlekedési elérhetőség javítása, a tömegközlekedés hatékonyabbá tétele* a két térség – elsősorban azok centrumai: Pécs, Ljubljana, Maribor – között.

A két országban egyidőben beköszöntő *uniós tagság szintén új lehetőségeket nyújthat a projekt-alapú együttműködések területén.*

2.3. intézkedés: Kapcsolatok Friuli-Venezia-Giulia Autonóm Tartománnyal

A két régió közti együttműködés folyamatosnak tekinthető. A két régió közti kapcsolat a régiók Európájában is erősítendő, amelynek keretét a Friuli-Venezia-Giulia és Dél-Dunántúl között 1999-ben aláírt *Együttműködési Megállapodás* ad.

Az Együttműködési Megállapodás *öt ágazati munkacsoportot* (ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, kis- és középvállalkozási; turizmus; szállítás-infrastruktúra; szakképzés; tudományos kutatás) hozott létre, valamint a *két régió Tanácsának munkacsoportját*, mint horizontális munkacsoportot, mely a két régió területfejlesztési szakembereinek kínál lehetőséget a tapasztalatcserére.

2.4. intézkedés: Kapcsolatok Karintiával, Stájerországgal, Burgenlanddal

A három osztrák tartomány közül a stájerországi kapcsolatok töltenek be meghatározó szerepet a Dél-Dunántúl külkapcsolataiban. A karintiai és burgenlandi együttműködések kifejtése a földrajzi közelség, valamint a tartományok által hordozott lehetőségek okán indokolt.

Karintia esetében cél a kétoldalú kapcsolatok fejlesztése az idegenforgalom területén; együttműködés a kutatás, az innováció, a térség közlekedési hálózatának fejlesztésében (M9); valamint a kapcsolatok fejlesztése a meglévő regionális együttműködések keretein belül („Dél-Kelet a Jövő Régiója”, CONSPACE projekt).

Stájerország esetében hangsúlyos az együttműködés erősítése a már meglévő szervezeteken belül (Alpok-Adria Munkaközösség, „Dél-Kelet a Jövő Régiója”): közös programok kidolgozása (innováció, K+F, gazdaságfejlesztés), a „térségi diplomáciában” való fellépések összehangolása (közös kezdeményezések a nemzetközi szervezetek, fórumok és nemzeti kormányok előtt), a stájer területekkel fennálló közlekedési kapcsolatok erősítése (a TEN-T hálózathoz való szorosabb kapcsolódással), valamint a települések és megyék már meglévő stájer kapcsolatainak erősítése.

Burgenland esetében törekedni kell a tartomány területfejlesztési munkaszervezeteivel való kapcsolat kialakítására, közös gazdasági és turisztikai

projektek kialakítására (pl. a borászat területén), együttműködésre a térséget érintő természet- és környezetvédelmi, valamint vasúti közlekedésfejlesztési projektek kidolgozásában (Bécs-Pécs közvetlen összeköttetés).

2.5. intézkedés: Kapcsolatok Bajorországgal

A kapcsolatépítésben *nagyobb hangsúlyt kell helyezni a nemzetközi szervezetekben (Alpok-Adria, Dunamenti Tartományok Munkaközössége) való szorosabb együttműködésre*; a különböző európai uniós *támogatási programokban (elsősorban a Közösségi Kezdeményezésekben)* történő közös projektek kialakításában; az együttműködések kiszélesítése a tudományos *kutatás*, az *innováció* és az *oktatás* területén; valamint a régióban élő német *kisebbség* bajorországi kapcsolatainak fejlesztését célzó kezdeményezések támogatása.

3. prioritás: Interregionális együttműködések

3.1. intézkedés: Kapcsolatok Béccsel

A Dél-dunántúli Régió szempontjából indokolt lehet kapcsolat kialakítása Bécs Régióval, ennek keretében a mindkét térséget érintő *fejlesztési programok egyeztetése* (elsősorban a vasúti és a vízi közlekedés fejlesztését célzó projektek vonatkozásában); az együttműködés erősítése a *Dunamenti Tartományok Munkaközösségén* belül; a Dél-dunántúli Régió meghatározó városai *európai integrációs folyamatainak támogatása*; valamint *közös projektek* kezdeményezése.

3.2. intézkedés: Kapcsolatok Baden-Württemberggel

A tartomány külkapcsolati programjában fontos cél az itteni *befektetések* és a *gazdasági együttműködések* ösztönzése, *közös vállalkozások* alapítása. Indokolt továbbá az *idegenforgalom* területén az együttműködés fejlesztése. *Közös projekteket* érdemes kialakítani, elsősorban a *biotechnológia*, az *orvosi technológia*, a *környezetvédelem*, a *mikroelektronika* területén. Fontos együttműködési terület lehet a *felsőoktatási intézmények közötti kooperáció* fejlesztése is.

További cél a régióban élő *német kisebbség* baden-württembergi kapcsolatainak fejlesztését célzó kezdeményezések támogatása, Baden-Württemberg és a Dél-Dunántúl *megyéi, települései, civil -, társadalmi szervezeteinek*, oktatási és képző *intézményi kapcsolatainak* erősítése.

3.3. intézkedés: Kapcsolatok a Rhône-Alpes Régióval

A Rhône-Alpok és a Dél-Dunántúl között kialakult aktív kapcsolatok további dinamizálása, és az együttműködésnek a két régió kulcságazataira való minél

szélesebb körű kiterjesztése. A kooperáció erősítése különösen az alábbi tematikus területeken fontos:

- gazdasági kapcsolatok kiépítése, vállalkozásközi kooperációk támogatása (műanyag- textilipar),
- a két régió borászata közötti együttműködés szorosabbra fűzése,
- együttműködés az innováció, a kutatás-fejlesztés és a környezetipar területén,
- az idegenforgalom területén (gyógy-, termálturisztika) a kooperáció kiszélesítése,
- a két régió szakképzési és felsőoktatási együttműködésének erősítése,
- tapasztalatcsere a közigazgatás és a Strukturális Alapok tervezése és felhasználása területén,
- a fenti területeken az igények mentén közös, európai uniós társfinanszírozásból megvalósuló projektek kidolgozása,
- a két régió kölcsönös bemutatkozásának elősegítése, ennek rendszeressé tétele.

3.4. intézkedés: Kapcsolatok Emilia-Romagna Tartománnyal

Emilia-Romagna és a Dél-Dunántúl között meglévő kapcsolatok fenntartása, erősítése, és újabb területeken az együttműködés kialakítása. A kooperáció fejlesztése az alábbi területeken különösen indokolt:

§ gazdaságfejlesztés, ezen belül:

- turizmusfejlesztés (természeti értékek védelme),
- együttműködés az agrárium területén (termékfejlesztés, eredetvédelem),
- kis- és közepes vállalkozások korszerű, technológiaorientált fejlesztése;

§ együttműködés a területi tervezés és projektfejlesztés területén (hálózatépítés, tapasztalatcsere);

§ felsőoktatási intézmények kooperációjának támogatása (bolognai egyetem).

3.5. intézkedés: Kapcsolatok Vajdasággal és Nyugat-Szerbiával

A Dél-dunántúli Régió érdeke és a délszláv térség stabilizálása szempontjából is indokolt a Dél-dunántúli Régió és a Vajdaság közötti kapcsolatok (újra)felvétele, kiterjesztése újabb területekre. A kooperáció területei különösen:

- gazdaságfejlesztés, turisztikai együttműködés,
- környezet- és természetvédelmi kooperáció (Duna-Dráva Nemzeti Park),
- az elérhetőség javítása.

3.6. intézkedés: Kapcsolatok Bosznia-Hercegovinával

Bosznia-hercegovina esetében is értelmezhető a Dél-Dunántúl hídszerepének fokozása a balkáni állam elszigeteltségének oldásában.

Tuzla Kanton vonatkozásában elképzelhető sikeres kooperáció kialakítása az *ipari parkok, vállalkozói övezetek* létesítése, *új határátkelőhelyek* létesítése is, mely elősegítheti a külföldi – így a magyar – *működőtöke* könnyebb *megtelepedését* a kanton területén.

Fontos tovább a két régiót összekötő *autópálya/autóút megépítésének* elősegítése az *V/C korridor* nyomvonalán, a közlekedési kapcsolatok fejlesztése.

Szükség van a felsőoktatási *intézmények közötti együttműködések* fejlesztésére is, ugyanígy célszerű a *kooperáció a K+F, a kultúra terén, kiállítások, vásárok szervezésére, az egységes térségmarketing kialakítására*; turisztikai és környezettudatos ökológiai programok indítására. Célszerű *hatékony együttműködés* kialakítása a *Duna-Dráva-Száva Eurorégió*n keretein belül (közös projektek kidolgozása, segítségnyújtás európai uniós programok megvalósításához, hozzájárulás), különös tekintettel a térség euró-atlanti integrációjára.

4. prioritás: Kapcsolatok nemzetközi együttműködésekkel és az Európai Unió szervezeteivel

4.1. intézkedés: Együttműködés erősítése a Duna-Dráva Száva Eurorégióval

Az euroregionális együttműködés megújítása és intenzívebbé tétele, a Dél-dunántúli Régió – illetve a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács, mint résztvevő – bekapcsolódása a szervezet munkájába, majdan taggá válása.

4.2. intézkedés: Együttműködés erősítése a Alpok-Adria Munkaközösséggel

A Dél-dunántúli Régió aktivitásának fokozása a Munkaközösség tevékenységében, kezdetben megfigyelő státuszban, majdan a régió teljes jogú tagsági státuszának elérése. Ennek eléréséig fontos a két dél-dunántúli tag-megye tevékenységének jobb összehangolása. Az intenzívebb együttműködés a régiót olyan szinergikus előnyökhöz juttathatja, amelyek mind a gazdaságfejlesztés, mind a program- és projektalapú kooperációk előtt új utat nyithatnak meg.

4.3. intézkedés: Együttműködés erősítése a "Dél-Kelet a Jövő Régiójá"-val (az EU Jövőrégióval)

Az „EU Jövőrégió” kezdeményezés keretein belül a tapasztalatcserére vonatkozó tevékenység bővítése, az egyes területeken közös projektek megvalósítása. Ezek mellett indokolt a Dél-dunántúli Régió bekapcsolódása is szervezet tevékenységébe. A tervek közül érdemes kiemelni a „Dél-Dunántúl az Összekötő Régió” című

projektelképzelést, amely szerint pécsi központtal egy nemzetközi projektfejlesztő decentrumot kíván kialakítani az EU Jövőrégió és a Duna-Dráva-Száva Eurorégió metszéspontjában.

4.4. intézkedés: Együtműködés erősítése az Európai Régiók Gyűlésével

Mivel az Európai Régiók Gyűlése fontos találkozási lehetőség valamint jelentős érdekérvényesítő szervezet, szükséges a dél-dunántúli tagok aktivitásának fokozása, a tagok munkájának jobb összehangolása. A szervezet bizottságainak tevékenységében való aktívabb részvétel elősegíti a régió érdekeinek jobb érvényesítését, valamint a kapcsolatépítést, mely későbbi projektek esetében sikerrel kamatoztatható.

4.5. intézkedés: Együtműködés erősítése az Európai Bortermelő Régiók Gyűlésével

A Dél-dunántúli Régió kiváló természeti adottságokkal rendelkezik a minőségi szőlő- és bortermelés területén. A régióban több szervezett borút is működik, melyek nemzetközi aktivitásának fokozására nagy szükség van. Erre kiváló terepet nyújt az Európai Bortermelő Régiók Gyűlése, amely érdekérvényesítő funkciója mellett szakmai segítséget is nyújt tagjai számára. Emiatt indokolt a Dél-dunántúli Régió aktivitásának fokozása a szervezet munkájában, idővel a régió teljes jogú tagsági státuszának elérése.

4.6. intézkedés: Közreműködés a Régiók Bizottságában

A Dél-dunántúli Régió célja, hogy a Régiók Bizottságában megfigyelőként résztvevő magyar delegáció tagjainak munkáját segítő országos szakértői csoport alakuljon, a Dél-Dunántúlt illetően pedig az Ügynökség munkatársai és dél-dunántúli szakértők a Régiók Bizottsága dél-dunántúli tagjai számára szakértői segítséget nyújtsanak, és ennek érdekében építsenek ki közvetlen kapcsolatot a Régiók Bizottsága brüsszeli irodájával.

4.7. intézkedés: A Dél-dunántúli Régió brüsszeli képviseletének biztosítása

A néhány fős képviselet biztosításával a Dél-dunántúli Régió rendszeres, közvetlen tájékoztatást kaphat az Európai Unió területfejlesztési és egyéb kapcsolódó politikáinak változásairól, döntési mechanizmusáról, a döntés és végrehajtás intézményrendszeréről. A képviselet biztosítja, hogy a Régió fokozni tudja lobbytevékenységét.

A következő oldalon található térkép a Dél-dunántúli Régió külkapcsolati stratégiájának prioritási és intézkedési rendszerét illusztrálja.

A Dél-dunántúli Régió külügyi stratégiájában priorizált területek

- A Dél-dunántúli Régió
- I. Határmenti horvát megyék
- II. Alpok-Adria térség
- III. Egyéb területek
(Emilia-Romagna, Baden-Württemberg, Rhone-Alpes, Vajdaság, Tuzia kanton (Bécs))

- Az Európai Unió országai
- Az EU-hoz 2004.05.01. csatlakozó országok
- Csatlakozási tárgyalásokat folytató országok

